

Mímir Kristjánsson | Lars Unar Størdal Vegstein
politikk@klassekampen.no

POLITIKK

Regjeringen vil forby tipakningen

RØYK: Regjeringen foreslår en bevillingsordning for tobakkssalg og forbud mot salg av tipakninger. Dette er to av forslagene til lovendringer i tobakksskadeloven som regjeringen fredag sender ut på høring. – Mitt hovedanliggende er å beskytte barn og unge mot tobakksskader, sier helse- og omsorgsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen (Ap) i en pressemelding. De siste årene har andelen røykere gått jevnt nedover, men blant unge mellom 16 og 24 år, er det fortsatt nesten 150.000 som røyker daglig eller av og til. – Derfor foreslår jeg en bevillingsordning for å styrke tilsynet med aldersgrensen på 18 år for kjøp av tobakk, sier Strøm-Erichsen.

ONTB

Vektarstat

■ Les NTB-saka på neste side, den om «privat sikkerhet». Har du gjort det? Godt. Kortversjonen er at regjeringa skal hyre inn private vektarar for 350 millionar kroner for å tryggje Regjeringskvartalet. Etter at bomba gjekk av 22. juli måtte Sikkerhetsavdelingen ved Departementenes servicesenter (DSS) hyre inn vektarar hals over hovud, og no ska dei gjere

DAG-BOKA

ei ny kjempebestilling. Bra for vektarbransjen, urovekjande for alle oss andre.

■ Ifølgje dei klassiske liberalistane har staten «plikta av å verne, så langt som råd, kvart samfunnsmedlem mot urettferd eller undertrykking frå alle andre samfunnsmedlem» (Adam Smith, «Wealth of Nations», mi omsetjing). Vi har allereie sett at det statlege valdsmonopolet svikta etter terroren 22. juli. Politiet måtte få hjelp av Heimevernet. Heimevernet hadde øvingsammunisjon i geværa og hadde berre kapasitet til å sikre to-tre sentrale bygg i Oslo og åtte på heile Austlandet. Førre øving i å tryggje regjeringsbygga var i 1999. Berre veker før 22. juli kunne uvedkommande ha spasert rett inn i dei nye kontora til Helsedepartementet og Landbruksdepartementet.

■ Så regjeringa sper på med private. Vektarbransjen har i fleire tiår vekse seg stor på kapasitetssvikt og ineffektivitet i politiet. Allereie i 1998 melde avisene at det er fleire vektarar enn politifolk i Oslo – no gjeld det heile landet. Kven som utfører slike grunnleggjande samfunnsoppdrag er ikkje eit nøytralt, teknisk spørsmål. Som Hegel sa, er det eit spørsmål om sivilisasjon. Vil du ha eit samfunn kor dei fleste kan gå fritt omkring og samfunnet på felles syt for tryggleiken, eller vil du ha eit samfunn kor sjølv det offentlege må hyre private for å sikre grunneigarrettane sine? Det er det same som gjeld i valet mellom vernepliktforsvar og profesjonelle styrkar, og det er det same vatnet private hærar som Blackwater har fiska i. Regjeringa signaliserer med dette at Noreg dag som natt skal vere ein nattvektarstat.

Johan Brox

Rapporten som avdekker hvor tett Norge er

EØS griper

TETT: Nå kommer rapporten som viser hvor gjennomgripende EØS-avtalen er i norsk politikk. – Mange vil bli overrasket over hvor mye som påvirkes, sier professoren bak rapporten.

EØS

Av Lars Unar Størdal Vegstein

– Jeg har jobbet med EU og EØS i 20 år, og trodde jeg viste ganske mye om dette. Men jeg har stadig blitt overrasket over hvor mye i norsk politikk som påvirkes av forholdet til EU.

Slik oppsummerer jusprofessor Fredrik Sejersted sine to år som leder for europautredningen, som skal beskrive og analysere alle sider ved Norges forhold til EU, med særlig fokus på EØS-avtalen.

Tirsdag overrekkes den rapporten utenriksminister Jonas Gahr Støre.

Men allerede nå er det klart at den vil vise hvordan Brussel griper inn i norsk politikk i betydelig større grad enn det som har vært kjent tidligere.

– At mye i norsk politikk påvirkes av EØS er knapt noen sensasjon. Men vi har fått en serie små overraskelser over områder som direkte eller indirekte berøres av avtalene mellom Norge og EU. Jeg tror mange vil bli overrasket over hvor mye som på en eller annen måte påvirkes av europeisk samarbeid, sier Sejersted.

Europautredningen vil bli den første helhetlige forskningsbaserte gjennomgangen av alle Norges avtaler med EU.

– Det er vanskelig å si noe generelt om hvor mye norsk offentlighet vet om EØS, men det vil gå klart fram av

rapporten at noen sider ved avtalen er kraftig underkommunisert, sier Sejersted.

– Ifølge mandatet skulle rapporten være klar innen høsten 2011. Hva skyldes forsinkelsen?

– Det har rett og slett vært å så mye å rekke over. Men vi leverte rapporten til korrektur lille julaften, så jeg vil si at vi rakk det så vidt, sier Sejersted med et smil.

Aha-opplevelse

Forskningssjef og arbeidslivsforsker Jon Erik Dølvik ved Fafo er en av de elleve forskerne som har jobbet under Sejersteds ledelse de siste to årene. Også man tror mange vil bli overrasket over omfanget av integrasjonen.

– Det har vært en aha-opplevelse å erkjenne gapet mellom det vi lærer på skolen, og i hvor stort grad vi er blitt integrert i et breiere overnasjonalt system som legger føringer på veldig mange områder. Det er et stort

spenn mellom hva som står på den norske politiske agendaen og hvilke føringer som former de nasjonale beslutningsprosessene, sier Dølvik.

Han forsikrer om at det ikke bare er krummingen på agurker eller motorstørrelsen på gressklippere det er tale om.

– Norge er med i samarbeid på en rekke felt, også utenfor EØS-rammen, som berører helt sentrale og eksistensielle sider av en stats politikk. Det er interessant at mye av denne utviklingen har funnet sted under en regjering hvor to av partiene er EU-motstandere og til og med EØS-skeptiske. Men det kan

Jon Erik Dølvik, Fafo

se ut til at det meste kan passere så lenge det ikke koples til noen diskusjon om medlemskap.

Utnyttet handlingsrom

Et viktig poeng i rapporten er at norske myndigheter lar være å utnytte det politiske handlingsrommet i EØS og de andre avtalene med EU.

– Norge kan på mange områder se ut til å være vel så katolsk som paven. Vi laster ned ferdigskrevet lovgivning i stor stil, til tross for at det ofte finnes et betydelig politisk manøvreringsrom, sier Dølvik.

– Hva er konsekvensen av at man ikke bruker rommet?

– I og med at den politiske kanalen er så svakt tilkoplest, kan det gi enkelte aktørgrupper et fortolkningsovertak i forhold til det som kommer fra EU.

– Har du eksempler?

– Ta for eksempel striden om tiltak mot sosial dumping, som i mange tilfeller handler om nasjonale interessekonflikter. Det er betydelig utnyttet handlingsrom innenfor EØS-retten, men i den norske debatten framstilles ofte EU og EØS-retten som noe gitt. Her er det større handlingsrom enn vi får inntrykk av gjennom den politiske offentligheten.

larsv@klassekampen.no